

Hoofdlijnenverslag van de internetconsultatie

Ontwerpbesluit single use plastics

(Internetconsultatie van 25 juni tot en met 9 augustus 2020)

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat werkt aan de voorbereiding van het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik (inwerkingtreding 3 juli 2021), en een bijbehorende wijziging van het Besluit beheer verpakkingen 2014. Dit betreft Europese regelgeving (de Single use plastics richtlijn) die ook in Nederland moet worden geïmplementeerd.

Doel van de regeling

Dit ontwerpbesluit bevat een (zuivere) implementatie van de Europese Single use Plastics (SUP) Richtlijn. Het doel is met dit pakket aan maatregelen het aandeel van deze producten in het zwerfafval en in zee (plastic soep) te verminderen. De maatregelen zijn gericht op de producten die het meest worden gevonden op Europese stranden.

Het gaat specifiek om de volgende kunststofproducten: katoenen wattenstaafjes, bestek, borden, rietjes, roerstaafjes, ballonstokjes en ballonnen, maandverbanden, tampons, inbrengulzen voor tampons, vochtige doekjes, tabaksproducten met filters, losse filters voor gebruik in combinatie met tabaksproducten, eenpersoonsvoedselverpakkingen, drinkbekers, drankverpakkingen en drankflessen incl. doppen en deksel van max 3 liter, lichte plastic draagtassen, zakjes en wikkels.

Het verminderen van zwerfafval zal door middel van de volgende maatregelen worden bereikt: door minder gebruik van wegwerpproducten, marktrestrictie van bepaalde wegwerpproducten, producteisen aan flessen, markeringsvoorschriften op verpakkingen van wegwerpproducten, bewustmakingsmaatregelen t.b.v. consumenten, inzamelingsdoelstellingen voor flessen en vistuig en afspraken inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor de kosten van afvalinzameling, het opruimen van zwerfafval en bewustwordingsmaatregelen.

De internetconsultatie

Op alle onderdelen van het ontwerpbesluit en de nota van toelichting kon worden gereageerd.

Daarbij zijn de volgende opmerkingen geplaatst:

LET OP: om de richtlijn tijdig te kunnen implementeren kan niet van de voorschriften in de Richtlijn worden afgeweken, wel kunnen we zaken waar nodig verder verhelderen.

TER INFORMATIE: de volgende bepalingen moeten nader worden uitgewerkt in een ministeriële regeling en worden op een later moment voor consultatie voorgelegd:

- Uitwerking van de kostenverdeling t.b.v. de SUP-UPV's en vistuig UPV;
- Standaardisatie van toepassing recycalaat in drankflessen;
- Nadere uitwerking van verbod op gratis verstrekken kunststofverpakkingen voor eenmalig gebruik en mogelijke andere aanvullende maatregelen t.b.v. de consumptiereductie van on-the-go wegwerpbekers en maaltijdverpakkingen;

- Monitoringsverplichtingen t.a.v. inzameling flessen, vistuig en consumptiereductie on-the-go wegwerpbekers en maaltijdverpakkingen.

Resultaten van de internetconsultatie

Er zijn in totaal 165 reacties binnengekomen. Hiervan zijn er 107 openbaar.

Indieners zijn:

- Particulieren (circa 70%)
- Bedrijven en brancheorganisaties, waaronder CBL, FNLI, GOIPHA, Kon Horeca.nl, NRK, NZO, Plastic Europe nl, VNG, VNO/NCW, VNPf, VSK, VVEM-VNPF, VisNed, Recycling Network Benelux (namens meerdere milieuorganisaties), Holland Bioplastics (circa 22%)
- Overheden, waaronder Unie van Waterschappen, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Brabantse Delta (circa 3%)
- NGO's (Non Gouvernementele Organisaties)/Belangenverenigingen, waaronder Gezondheidsfondsen voor rookvrij, Ieder In, Plastic Soup Foundation, Stichting Go Clean de Liemers, Stichting NL schoon, Stichting Circulair PET (circa 5%)
- Advies College Toetsing Regeldruk (ATR)

1. Algemeen beeld van de reacties

Particulieren

Voornamelijk door particulieren wordt gewezen op het afschaffen van plastic rietjes en de gevolgen die dat heeft op mensen met een beperking die afhankelijk zijn van de plastic rietjes. Verzocht wordt onder meer voor deze doelgroep een uitzondering te maken.

Reactie ministerie IenW:

De richtlijn en het ontwerpbesluit voorzien in een uitzondering voor plastic rietjes die gebruikt worden als medisch hulpmiddel. Deze rietjes mogen op de markt worden gebracht als ze voldoen aan de voorwaarden voor risicoklasse 1 producten onder de Medische Hulpmiddelen en voorzien zijn van een CE markering. De verkoop zal wel nader worden ingeperkt, omdat het niet de bedoeling is dat de rietjes te makkelijk verkrijgbaar zijn voor regulier gebruik. Anders wordt de intentie van de maatregel ondermijnd. In overleg met Stichting Iederin wordt momenteel door IenW i.s.m. VWS gekeken naar de inperking van de verkoop via apotheken en drogisterijen. Het ontwerpbesluit is niet aangepast, maar er wordt dus wel gekeken naar oplossingen in de praktijk.

Waterschappen

De Waterschappen hebben opmerkingen gemaakt over 'vochtige doekjes'. Die moeten niet in het milieu terecht komen, en zorgen ook in het riool en in de waterzuivering voor problemen.

Reactie ministerie IenW:

In de Nota van Toelichting is opgenomen dat vochtige doekjes ook aangemerkt kunnen worden als zwerfafval. Of het opruimen en verwerken van de doekjes in het riool net als de doekjes in het

milieu bij de kostenberekening voor de UPV wordt meegenomen wordt op een later moment bepaald, als ook de Commissie haar richtinggevende advies hierover heeft gepubliceerd.

Bedrijven en brancheorganisaties

Ca 10% van de indieners (voornamelijk bedrijven/branche) spreekt waardering uit voor het voorstel, maar plaatst hier en daar nog wel kanttekeningen en opmerkingen.

NGO's

Ca 3% van de indieners (voornamelijk NGO's) vindt het voorstel te mager. De aangevoerde redenen:

- Het huidige Nederlandse beleid is gericht op een beperkt deel van de plasticeten;
- en teveel gericht op het zwerfafval en de plasticsoep;
- Nieuwe maatregelen voor wegwerpplastics alleen gelden voor de kunststofproducten die specifiek benoemd zijn;
- De doelen die worden gesteld wat betreft consumptievermindering van voedselverpakkingen niet ambitieus genoeg zijn.

Reactie ministerie IenW:

De implementatie van de SUP Richtlijn is een onderdeel van het bredere beleid om de kunststofketen te sluiten en zwerfafval en plasticsoep tegen te gaan. Om de wetgeving waarmee we de Richtlijn implementeren op tijd in werking laten treden, kiezen we in eerste instantie voor 'zuivere implementatie', zonder aanvullende maatregelen op nationaal niveau. Aanpassingen vergen immers nader onderzoek en onderbouwing. Onderzoek naar aanvullende maatregelen kan wel parallel aan het wetgevingstraject plaatsvinden en in een later stadium tot nadere maatregelen leiden.

2. De ingediende reacties in hoofdlijnen.

De reacties zijn in te delen in de volgende sub-onderwerpen:

2.1 Verdringing door slechtere (minder duurzame) alternatieven

2.2 Definities

2.3 Bestrijden van zwerfafval

2.4 Gratis vs betalen; statiegeld

2.5 Recycling en inzamelen

2.6 EU/internationale aspecten

2.7 Uitgebreide productverantwoordelijkheid

2.8 Natte doekjes

2.9 Reactie van ATR (Adviescollege Toetsing Regeldruk)

2.1 Verdringing door slechtere (minder duurzame) alternatieven

Een aantal indieners wijst op verdringing door slechtere alternatieven.

Bedrijven en brancheorganisaties

- Vermijd ongewenste verdringing van plastics door slechtere alternatieven: verbied niet alleen het gratis aanbieden voor eenmalig gebruik van kunststof producten.
- Er is onduidelijkheid over tegenstelde effecten dan wel ongewenste neveneffecten die de beoogde effectiviteit van de maatregelen kunnen aantasten.
- De zoektocht naar alternatieve producten en nieuwe innovaties moet niet tot gevolg hebben dat er alternatieve producten op de markt komen, bestaande uit grondstoffen die minder goed recyclebaar zijn.
- Zorgelijk is de mogelijke verschuiving naar een ander soort zwerfafval.
- Het uitsluitend belasten van plastic werkt verdringing in de hand, met als gevolg alleen een verandering van materiaal in het zwerfafval.

Reactie ministerie IenW:

Deze richtlijn gaat over plastics en het tegengaan van plastic vervuiling in het (mariene) milieu, en daarom zijn de maatregel ook gericht op plastics. In aanpalend beleid, bijvoorbeeld het Besluit Beheer Verpakkingen kunnen we kijken naar aanvullende maatregelen die eventueel nodig zijn. T.a.v. het niet gratis verstrekken van wegwerpbekers en maaltijdverpakkingen zal in de uitvoering gekeken worden naar de mogelijke verschuivingseffecten en of aanvullen maatregelen nodig/wenselijk zijn. Ook bij de andere maatregelen, w.o. het handelsverbod, zal gemonitord worden welke verschuivingseffecten plaatsvinden en of die qua voedselveiligheid en milieu-impact voldoen aan de geldende criteria. Tevens zal in het zwerfafval worden gemonitord of en welke verschuivingseffecten optreden.

Overheden

- Voorkomen moet worden dat het Besluit leidt tot 'slimme' aanpassingen van producten of tot substitutie van kunststof naar andere materialen en een mogelijke verschuiving naar een ander soort zwerfafval.
- Materiaalsubstitutie levert wellicht een bijdrage aan het probleem van de plastic soep maar levert geen bijdrage aan het oplossen van de zwerfafvalproblematiek en het bevorderen van de circulaire economie.

Reactie ministerie IenW:

De aanpak van zwerfafval en de transitie naar een circulaire economie blijft centraal staan in het beleid. Het besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik zal hier aan bij moeten dragen en anders zijn aanvullende maatregelen nodig.

2.2 Definities

Gevraagd wordt om een nadere verklaring van een aantal definities, waaronder:

- 'polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn'. Ca 5% van de indieners merkt op dat geen duidelijke uitleg wordt gegeven over de definitie van natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn. Ook wordt genoemd dat polymeren die op een zelfde manier biologisch afbreken in het natuurlijke milieu als cellulose, onder de definitie van 'natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn' zouden moeten vallen. Op die manier zouden ze ook uitgezonderd moeten zijn van de SUP.
- 'eenpersoonsverpakking' en 'wikkels' en wat de omvang/ volume is van een eenpersoonsverpakking.
- 'consumptie zonder verdere bereiding'.
- 'primaire' en 'secundaire' verpakkingen (artikel 3) en welke informatie op welk soort verpakkingen verplicht is.
- En bij de afbakening van 'single-use' het niet alleen vanuit het product maar ook vanuit de grondstof te bezien, 'product of grondstof niet retour gaat naar de producent'.

Reactie ministerie IenW:

De Commissie publiceert nog een richtinggevend advies waarin al deze punten verder opgehelderd zullen worden. Dit advies van de Commissie zal als leidraad onderdeel gaan uitmaken van het besluit kunststofproducten.

2.3 Bestrijden van zwerfafval

2.3.a. Gezamenlijke/Publiek private inzet

Bedrijven en brancheorganisaties

- Zwerfafval vraagt om een integrale, brede aanpak en de partijen verzoeken daarom ook andere partijen, waaronder tenminste verantwoordelijke publieke partijen, te betrekken bij de uitwerking van het Ontwerpbesluit.
- Het inzamelen, opruimen en verwerken van zwerfafval vergt een gezamenlijke inzet van publieke (zoals de Rijksoverheid en gemeenten) en private (zoals het bedrijfsleven en lokale ondernemers) organisaties.
- Het is noodzakelijk om in het zicht te houden of maatregelen gericht op het tegengaan van zwerfafval en de creatie van de circulaire economie niet tegenstrijdig zijn.

Overheden

- Het Rijk moet haar regierol pakken en positie waarin zij de betrokken partijen kan aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- Aandacht wordt gevraagd om het besluit meer te richten op preventie en recycling (van bij voorkeur waardevolle stromen), om te voorkomen dat de nadruk op het opruimen van zwerfafval komt te liggen.

Maatschappelijke organisaties

- Niet alle vormen van wegwerpplastic die in het zwerfafval terecht komen zijn opgenomen in het ontwerpbesluit. bijvoorbeeld vuurwerk en plastic handschoenen.
- Het ontmoedigen van roken is de beste manier om zwerfafval door tabaksgebruik tegen te gaan.

Reactie ministerie IenW:

Het ministerie is bezig om de integrale zwerfafvalaanpak uit te werken en de rollen van verschillende overheden, gebiedsbeheerders en producenten/bedrijven goed in beeld te brengen. In de zwerfafvalaanpak staat centraal dat er regie plaatsvindt om zwerfafval te voorkomen met de juiste prikkels voor de betrokken partijen. In 2021 wordt de zwerfafvalaanpak gekoppeld aan de UPV's en de daarbij nog uit te werken kostenverdelingsstructuur.

Festivals en evenementen

Er wordt aandacht gevraagd voor het recyclen van plastics op festivals en evenementen. Veel van dit plastic wordt ter plaatse ingezameld t.b.v. recycling (gesloten cyclus). Niet alle maatregelen hoeven daarom van toepassing te zijn op gebruik van wegwerpplastics op festivals en evenementen.

Reactie ministerie IenW:

Eenzijds is het zo dat festivals en evenementen vaak een gesloten setting hebben en dat het opruimen van zwerfafval onderdeel is van de vergunning. Anderzijds komt er grote hoeveelheden afval vrij door gebruik van eenmalige kunststofproducten en zijn daarom maatregelen ook hier nodig om de omslag te kunnen maken van wegwerp naar hergebruik als de nieuwe norm om plasticsoep tegen te gaan. Festivals en evenementen kunnen ook juist een broedplaats zijn voor vernieuwing en innovatie. Daarom is gekozen om geen uitzondering te maken op de maatregelen voor festivals en evenementen.

2.3.b. Kosten zwerfafval

Bedrijven en brancheorganisaties

- Het bedrijfsleven moet niet worden opgezaagd met zowel kosten voor het op de markt zetten van de producten en verpakkingen als met kosten voor het zwerfafval.
- De door de SUP-richtlijn voorgeschreven kostenefficiëntie moet als criterium expliciet verankerd worden in de tekst van het definitieve besluit ter implementatie van de SUP-richtlijn.

Overheden

- Het is niet aan producenten om eisen of voorwaarden te stellen aan de financiering en aan de wijze waarop de gemeente de zwerfafvalproblematiek wenst aan te pakken. Het feit dat een deel van de kosten worden gedekt door producenten doet niet af aan deze beleidsvrijheid.

- Beleidsvrijheid van gemeenten voor hun zwerfafvalaanpak moet als uitgangspunt worden opgenomen in het Besluit.
- Een vermindering van het zwerfafval betekent niet dat de vaste kosten voor het opruimen van zwerfafval ook afnemen.

Maatschappelijke organisaties

- Kies ervoor om de producenten niet minder dan 100% van de zwerfafvalopruimkosten te laten betalen, inclusief alle kosten die nodig zijn om zwerfafval te voorkomen. (recycling benelux)
- Conform de huidige “zwerfafvalvergoeding” ontvangen gebiedsbeheerders momenteel geen of slechts een zeer geringe tegemoetkoming in deze kosten. Producenten zouden middels deze regeling een veelvoud moeten gaan bijdragen van de werkelijke kosten.

Reactie ministerie IenW:

De berekening van de kosten voor het voorkomen en opruimen van zwerfafval zal naar redelijkheid en billijkheid plaatsvinden. De Commissie komt hiervoor nog met een richtinggevend advies. Voor het ministerie IenW zijn belangrijke uitgangspunten dat er daadwerkelijk een prikkel in zit om zwerfafval te voorkomen/verminderen en dat het systeem van monitoren aansluit bij uitvoeringspraktijk van de gebiedsbeheerders.

2.4 Gratis vs betalen; statiegeld

Bedrijven en brancheorganisaties

- Een verplicht statiegeldsysteem draagt niet bij aan recycling, wanneer niet is voldaan aan belangrijke voorwaarden, zoals een monostroom plastic, etc.
- Statiegeld is een beloning. Wanneer statiegeld vervalt, vervalt mogelijk de motivatie om goed gedrag te vertonen.
- Wat betreft het verbod op gratis verstrekking van voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik (art.15d BBV) wordt opgemerkt dat de heffing alleen toegepast zou moeten worden op verpakkingstypes waarbij deze een stimulans tot vermindering of verduurzaming van materiaalgebruik zou betekenen.
- Bij het maken van het ontwerpbesluit is ervan uitgegaan dat het zelf meenemen van een drinkbeker of voedselverpakking een alternatief is. Dit lijkt onhaalbaar in de praktijk en bovendien brengt dat risico's met zich mee voor de goede hygiëne en voedselveiligheid.

Reactie ministerie IenW:

De invoering van statiegeld op plastic flessen is bedoeld ter bevordering van de recycling en het tegengaan van zwerfafval. Bij het verbod op gratis verstrekken van wegwerpbekers en maaltijdverpakkingen is de intentie van de maatregel dat consumenten en verkopers vaker de keuze gaan maken voor herbruikbare alternatieven.

2.5 Recycling en inzamelen

Maatschappelijke organisaties

- De 90% inzamelingsdoelstelling is een Europese doelstelling, die in alle landen op dezelfde manier zou moeten worden gemonitord. Vanuit dat oogpunt is het zeer onwenselijk dat Nederland reeds nu beperkingen opneemt die niet uit de SUP-richtlijn volgen en die mogelijk verder gaan dan wat in andere lidstaten zal worden geïmplementeerd.
- Er is geen sprake van een vergelijkbare kwaliteit (dit wordt ook weergegeven door de verschillen in marktprijzen), en daarom mogen flessen die worden ingezameld via PMD niet worden meegeteld bij de 90%-doelstelling.
- Doelstellingen van gescheiden inzameling niet beperken tot plastic flessen. Van blikjes en andere samengestelde drankverpakkingen komen veel verpakkingen in het zwerfafval terecht en worden ze minder goed of geheel niet gerecycled.
- Voeg drankverpakkingen met hoog lekkage risico toe aan het statiegeldsysteem.
- Stimuleer herbruikbare verpakkingen en producten fiscaal.
- Het probleem van vispluis wordt niet aangepakt met maatregelen over visnetten.

Reactie ministerie IenW:

In Nederland kiezen we voor een statiegeldsysteem voor plastic flessen. De Europese richtlijn biedt ook ruimte om flessen die niet gescheiden zijn ingezameld mee te tellen in de doelstelling, mits deze flessen voldoen aan de kwaliteitseis/norm om verwerkt te worden t.b.v. voedselcontact. In Nederland kiezen we er voor om tot max. 5% flessen via niet-gescheiden inzameling mee te laten tellen in de inzamelingsdoelstelling, anders wordt een goed inzamelsysteem immers ondermijnd. De uitzondering is nodig om de doelstelling te kunnen realiseren. Er zijn immers ook plastic flessen die zijn uitgezonderd van de statiegeldinzameling (flessen voor sap en zuivel).

2.6 EU/internationale aspecten

Bedrijven en brancheorganisaties

- Gepleit wordt voor een Europese aanpak waarbij de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese richtlijn en daarmee uit nationale wetgeving voor heel de EU hetzelfde zijn.
- Verzocht wordt om de nog vast te stellen richtsnoeren van de Europese Commissie te laten reflecteren in het Besluit.
- De transitie richting de circulaire economie, het verduurzamen van verpakkingen en producten en het terugdringen van zwerfafval zijn onderwerpen die op dit moment op nationaal en internationaal niveau worden opgepakt. Het is noodzakelijk dat deze initiatieven in harmonie met elkaar zijn en integraal worden benaderd.
- Aangezien de Europese Commissie de richtlijn uiterlijk 3 juli 2027 evalueert, wordt verzocht tot dan geen extra producten op nationaal niveau hieraan toe te voegen maar eerst het effect van de ingevoerde maatregelen te evalueren.

- Dit ontwerpbesluit is een (zuivere) implementatie van de Europese Single Use Plastics Richtlijn. Dit is belangrijk omdat dit een Europese markt betreft die gebaat is bij een geharmoniseerde aanpak, zonder nationale verschillen.

Reactie ministerie IenW:

De richtinggevende adviezen van de Commissie zullen worden gepubliceerd en worden onderdeel van het Nederlandse besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Nederland kiest voor strikte implementatie, maar in aansluitend beleid is er ruimte voor aanvullende nationale maatregelen.

2.7 Uitgebreide productverantwoordelijkheid

Bedrijven en brancheorganisaties

- De nadruk van het Besluit ligt op producenten- en consumentenverantwoordelijkheid. Het is essentieel om bij de op te stellen maatregelen ook andere relevante publieke en private partijen te betrekken (bijvoorbeeld gemeenten en afvalbedrijven), om te zorgen voor de benodigde infrastructuur en andere randvoorwaarden ten behoeve van de doelstellingen in de richtlijn.
- Het is belangrijk dat er helderheid komt over de verantwoordelijkheid van de producent aangaande het nemen van bewustwordingsmaatregelen richting de consument (artikel 4, artikel 6, artikel 15f).

overheden

- Artikel 8 biedt ruimte voor aanscherping en ambitie vanuit de lidstaten door de productenlijst uit te breiden met items die stelselmatig gevonden worden in zwerfafval.
- Het Besluit is geadresseerd aan verschillende producenten. Voor het vormgeven van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid hebben producenten de mogelijkheid hier gezamenlijk uitvoering aan te geven. Er wordt voor gepleit de verdere invulling en het maken van afspraken met gemeenten over bijvoorbeeld dekking van de kosten dit waar mogelijk in gezamenlijkheid te doen en niet afzonderlijk per productcategorie uit het Besluit.
- Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid betekent dat producenten de kosten betalen van zowel het opruimen van zwerfafval, specifieke bewustwordingsmaatregelen én de kosten voor de openbare inzamelsystemen.
- Gewaarschuwd wordt voor het risico op afkopen van de verantwoordelijkheid van producenten middels een financiële vergoeding.

Maatschappelijke organisaties

- Nagelaten wordt in het Besluit om 'het inzamelen van afval van die producten dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor daaropvolgend vervoer en verwerking van dat afval' door te rekenen aan de producenten, terwijl dit wel verplicht is.

- In artikel 8 is er ruimte voor aanscherping en ambitie vanuit de lidstaten. In de reactie wordt een aantal suggesties gedaan met betrekking tot de deadline, uitvoering en monitoring en handhaving van uitgebreide producentverantwoordelijkheid in Nederland.
- Geadviseerd wordt om de productlijst van artikel 8 uit te breiden.

Reactie ministerie IenW:

De nadere uitwerking van de producentenverantwoordelijkheid zal nog plaatsvinden. Daarin worden de inspraakreacties ter overweging meegenomen.

2.8 Natte doekjes

Waterschappen én particulieren

- Aangezien een groot deel van de zgn. 'natte doekjes' door consumenten via toilet in het riool wordt gegooid, wat tot aanzienlijke kosten voor gemeente en waterschap leidt (verstoppingen, verwijdering van doekjes via roostergoed e.d.) is het noodzakelijk dat in artikel 4 lid b wordt toegevoegd 'Doekjes die in de riolering worden aangetroffen worden als zwerfafval beschouwd'.

Bedrijven en brancheorganisaties

- Het is niet duidelijk wat de scope van de vochtige doekjes is. Gaat het hierbij bijvoorbeeld alleen om schoonmaakdoekjes of ook over gezichts- en babydoekjes?

Maatschappelijke organisaties

- Met plastic vezels versterkte vochtige doekjes worden veelvuldig langs rivieren gevonden en recent onderzoek wijst uit dat ook doekjes die door industrie als 'veilig om door te spoelen' worden verkocht, bijdragen aan de microplastic vervuiling van ons oppervlaktewateren en ook opstoppingen.
- Het alternatief, cellulose, is wijd beschikbaar. Er is dus alle aanleiding om kunststoffen in deze doekjes te verbieden. Een verbod is des te urgenter, omdat markeringen op verpakkingen tot nu toe, gericht op voorkomen van schade aan rioleringen, geen aantoonbaar effect hebben gehad.

Reactie ministerie IenW:

In de Nota van Toelichting is opgenomen dat vochtige doekjes ook aangemerkt kunnen worden als zwerfafval. Of het opruimen en verwerken van de doekjes in het riool net als de doekjes in het milieu bij de kostenberekening voor de UPV wordt meegenomen wordt op een later moment bepaald, als ook de Commissie haar richtinggevende advies hierover heeft gepubliceerd.

Onder vochtige doekjes vallen alle toepassingen voor consumenten, dus zowel schoonmaak, hygiëne en (baby)verzorging.

Of doekjes van cellulose wel of niet onder de reikwijdte van de richtlijn zullen vallen is nog afhankelijk van het richtinggevende advies over de definitie en scope van de richtlijn.

2.9 Reactie van ATR (Adviescollege Toetsing Regeldruk)

Het college adviseert om:

- in het voorstel aan te geven of en hoe eventuele tegengestelde effecten door onder andere producentenkeuzes voor minder duurzame materialen gemitigeerd worden.
- spoedig duidelijkheid te verschaffen over de beschikbaarheid en inhoud van de nog te volgen richtsnoeren en uitvoeringshandelingen.
- bij de invoeringstermijnen van de verschillende maatregelen in het besluit rekening te houden met voldoende voorbereidingstijd voor producenten.
- om in het voorstel de regeldruk van bovengenoemde elementen kwantitatief volgens de Rijksbrede methodiek in beeld te brengen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bandbreedtes.
- Het besluit niet in te dienen, tenzij rekening is gehouden met de adviespunten.

Het college wijst hierbij met name op:

- de onduidelijkheid over tegenstelde effecten dan wel ongewenste neveneffecten die de beoogde effectiviteit van de maatregelen kunnen aantasten.
- de werkbaarheid en uitvoerbaarheid voor producenten bij de definitieve implementatie.

Reactie ministerie IenW:

De adviespunten worden in de verdere wetgevingsprocedure als volgt meegenomen:

- de mitigerende maatregelen zullen vooral weerslag krijgen in aanpalend beleid, bijv. door monitoring van verschuivingseffecten en maatregelen voor ook andere (verpakkings)materialen.
- De richtsnoeren en uitvoeringshandelingen van de Commissie zullen zodra beschikbaar meteen kenbaar en wijd verspreid worden.
- De invoeringstermijn van de markeringen wordt mogelijk nog in de Richtlijn zelf herzien, om producenten voldoende uitvoeringstijd te geven, met voorkeur een jaar uitvoeringstijd vanaf het moment van publicatie van de uitvoeringshandeling.

3. Aanpassingen in het besluit en de Nota van Toelichting op basis van de internetconsultatie

Naar aanleiding van de internetconsultatie is het besluit aangepast. De aanpassingen betreffen:

1. Enkele tekstuele aanpassingen waardoor de formulering beter aansluit op de formulering van richtlijn 2019/904.
2. In artikel 15d zijn grondslagen opgenomen voor een verplichting tot het aanbieden aan de eindgebruiker van een herbruikbaar alternatief voor aan te wijzen verpakkingen voor eenmalig gebruik en voor een verbod op het aanbieden van aan te wijzen verpakkingen op bepaalde plaatsen en bij bepaalde gelegenheden.

Tevens is naar aanleiding van de internetconsultatie de nota van toelichting op verschillende plaatsen aangepast. De belangrijkste aanpassingen betreffen:

1. Voor kunststof rietjes is toegevoegd dat de inzet zal zijn om kunststof rietjes beschikbaar te houden voor mensen met een beperking en deze zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden.
2. Vochtige doekjes zijn in richtlijn 2019/904 aangemerkt als kunststofproduct voor eenmalig gebruik en kunnen bij onjuiste verwijdering worden aangemerkt als zwerfafval als ze in de riolering terechtkomen.
3. Ten aanzien van tabaksproducten met filters en filters die worden verkocht voor gebruik in combinatie met tabaksproducten is verduidelijkt dat zwerfafval van die producten niet gescheiden ingezameld hoeft te worden.
4. Voor het aanbrengen van markeringen op drinkbekers is opgemerkt dat het van belang is dat de markering niet ten koste gaat van de recyclebaarheid.
5. Verduidelijkt is dat maatregelen voor consumptievermindering alleen betrekking hebben op kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik.
6. Over UPV-regelingen is nader uitgelegd hoe het Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, het Besluit verpakkingen en onderhavig Besluit zich tot elkaar verhouden.
7. Over het jaarlijks minimum inzamelingspercentage afval van kunststofhoudend vistuig is een nadere toelichting opgenomen.
8. De informatie over de aanpak van zwerfafval is uitgebreid. Daarbij wordt ingegaan op de integrale samenwerking en het feit dat richtlijn 2019/904 niets verandert aan de invulling door gemeenten en gebiedsbeheerders van hun verantwoordelijkheid. Ook wordt over de regelingen voor UPV vermeld dat de kosten betrekking hebben op specifieke producten en taken.